

Les fonts de responsabilitat no eren altres, tradicionalment, sinó acció i l'omissió. Venen però les lleis d'accidents del treball i pareix una font nova: el fet d'ésser ric.

L'autoritat, símbol supren del propietari, en la vida industrial, ja es comparteix avui amb els obrers.

Els atributs d'usar i disposar que abans eren considerats com a cosa sagrada, queden avui trossejats per les lleis d'expropiació forçosa, per les de conreu i àdhuc per ordenances municipals".

Aquest ha estat el camí; tenim avui l'objectiu aconseguit. Hem anat, és lògic, més enllà.

Repassem el Codi Civil i veurem la profunditat i intensitat de la Revolució. Afecta a les persones, el matrimoni, el divorci, la paternitat i filiació, tutela, curatela, aliments i patria potestat, estan subjectes a un nou dret de família, i es fa necessari, imprescindible la creació d'uns Tribunals especials.

La propietat i possessió dels bens està condicionada a la utilitat pública i social; els nous Registres de la Propietat, s'han d'estructurar en relació a n'aquest nou concepte més humà de la tenència dels bens. Els vells mitjans d'adquirir la propietat, assenyalats pel Codi, son caducs, una nova vida de treball portarà noves lleis.

La reforma de l'administració de justícia i de les lleis fonamentals en l'ordre civil, penal i administratiu s'imposa no tan sols d'acord amb el nou ordre econòmic-social, s'imposa més que res, perquè si la Revolució ha d'ésser nou alè vivificador, en les runes del vell dret i de la vella justícia no ha de quedar pedra sobre pedra.

La funció està desacreditada, cal donar a n'aquesta funció de l'Estat, la més excelsa de totes, vigoria i prestigi. S'ha de donar unes lleis i una justícia del poble per el poble. I preparar els nous tècnics del dret, competents, de bona fe i honestos que fassin de frè entre la ignorància i la mala fe de les parts i una possible imperícia del jutge. "Masses toques i poca justícia", s'ha dit; prou plets temeraris per incompetència i afany de lucre, prou agents de negocis; donen pas al nou sacerdocí del dret.

En dret, es crea un problema de cara a la Revolució, el de la vigència del principi jurídic, la fórmula Libemann, d'ésser individualment obligats i acreedors a dit principi. Els nous principis jurídics no han nascut d'un acte de força, si per aquest es vol entendre la supressió de l'acció normativa o un poder constituït, per un altre. Les noves disposicions revolucionàries són donades per voluntat del poble i a l'impuls dels seus òrgans legítims de govern.

El nou ordre revolucionari, el nou poder revolucionari te força obligatòria en les seves disposicions. No enana aquest Poder solament d'un estat de fet acceptat per una immensa majoria del poble; respon aquest Poder a un estat de dret que dinana de l'acte democràtic del 16 de febrer i que compte amb les aportacions valuoses i denses d'altres forces polítiques i obreres no incluídes en el Front Popular, que el 19 de juliol es llençaren al carrer en defensa de l'ordre establert per la Constitució Republicana contra la militarada i la reacció.

No és, en resum, un nou poder en lluita contra un d'antic; és un nou poder transformat a l'impuls de tot el que possibilitza el Codi fonamental de la República democràtica.

No s'ha donat un pas més enllà; la reforma en el Dret troba un justificant en articles de la Constitució; millor dit, omple un buit que feia massa temps que existia. Àdhuc moltes de les reformes eren assenyalades com un mandat imperatiu per la Llei de la República.

Amb plena independència actuarà la nova administració de justícia i dels nous postulats d'aquest dret més humà i just, en sorgirà la confiança i amb ella la necessària eficàcia pel compliment del seu comés.